

AFGHĀ•NISTĀ•N Z JINĀ%oHO ĀŠHLU POHLEDU

PondĀ•lĀ-, 31 leden 2011

Tato zemĀ› se bohuĀ›el objevuje v titulcích jen ve spojitosti s válkou, vojenskými operacemi a Tálíbánem. Moji pĀ™átelé ji nahlíĀ›í jako "Mydlili se tam a mydlit budou." Nepodařilo se mi vzbudit v nich zájem, zmĀ›nit jejich pohled, a to mĀ› mrzí.

Tak tu chci o tom aspoĀ› napsat. Ne o válce, o víĀ™e, o zpusťenĀ› zemi, ale o území s bohatou historií, hrdými a o (ne)jednom spisovateli. Khaled Hosseini se narodil v Afghánistánu. PĀ™estĀ›hoval se sice pozdĀ›ji s rodiĀ›i do Evropy a nyní Ā›ije v KanadĀ›, ale ve svých knihách Ā›erpá ze vzpomínek na své dĀ›tství. Byl jmenován nejlepším spisovatelem roku 2008. VĀ™ele doporuĀ›uji pĀ™eĀ›ist si jeho romány Tisíce planoucích sluncí, a Lovec drakĀ›. Ani jedno není tematicky válečné a víĀ™e, ale po pĀ™eĀ›ení budete mít pĀ™esto velmi dobrý obrázek, jak doba s Afghánistánem zamávala. UĀ› jste si někdy Ā™ekli: jsme tak stejní? Mohl(a) jsem to být já, jen staĀ›lo narodit se v Afghánistánu. A nikdo z nás si pĀ™edem nevybírÁ, kde se narodí. Hluboce a osobnĀ› se vás dotknou osudy hlavních hrdinĀ›, jejich Ā›ivoty, myšlenky, Ā›iny. Všechno co udĀ›lají a cítí, je tak pochopitelné. ZemĀ› je plná lidí, maliĀ›kých tak jako my, majících stejné myšlenky a pĀ™ání. VĀ›dĀ›li jste, Ā›e v Herátu mají poĀ™ekadlo: Ā›lovĀ›k si tu nemĀ›Ā›e ani natáhnout nohu, a do zadku nĀ›jakého básníka? Jedná se o mĀ›sto s velmi bohatou kulturní historií, centrum poezie a umĀ›ní, kde nejspí› hustota básníkĀ› doškolá "aĀ› tak daleko" :-)). A kdo jsou Hazárové? NárodnostnĀ› bohatý Afghánistán jimi bohuĀ›el pohrdá. NajdĀ›te si jejich písniĀ› na youtube. Je to mírumilovná národnostní menšina s asijskými rysy a Ā›eny jsou velmi hezké. Jsou to nejspí› potomci nájezdníkĀ› z dálného východu. Ā›ili v Bamjánu, bohuĀ›el stát nemĀ›l zájem na jejich vzdĀ›lávání a tak se na nĀ› nahlíĀ›í jako na ménĀ›cenné etnikum sluhĀ›. Hazárové pod Tálíbánem umírají hladu, izolovali jejich vesnice, a pod pohrĀ›kou smrti je nesmí opustit. NechtĀ›la jsem psát o zVĀ›stvech, ale nemĀ›Ā›u jinak. Jako Ā›istku brali vojáci Tálíbánu nájezdy do jejich vesnic, kde otvírali jedny dveřmi po druhých a... Chcete-li se dozvĀ›dĀ›t víc o tom, jaké je být Hazárem ve spoleĀ›nosti PašćunĀ›, UzbekĀ› TádĀ›ikĀ›, pĀ™eĀ›te si Lovec drakĀ›. Jen jedno varování: nedívejte se pĀ™ed tím na film, zfilmovaná verze je oproti knize velmi slabá a v podstatĀ› jen taková zkratka. PĀ™ed válkou dĀ›ti tradiĀ›nĀ› poĀ™ádaly závody v poušťní papírových drakĀ›. My známe jen drĀ›ení draka a sledování jak plachtí, ale dozvĀ›dĀ›la jsem se, jak oni dokáĀ›ou drakem manipulovat a Ā™ídit pĀ™esnĀ› jeho pohyb vysoko na nebi. Na provázek lepily skelnou drĀ›, aby mohly odĀ™íznout soupeřova draka, a plovit po celém Kábulu. PĀ™edstavte si oblohu plnou barevných drakĀ›...a okolo sníh. Nebyl Afghánistán vĀ›dycky jen zemí hrĀ›z. Ā›eny ve mĀ›stech chodily obleĀ›ené jako Evropanky, chodily do škol, dokonce uĀ›ily na univerzitĀ›. JistĀ›, venkov se lišící, existují kmenová území, kde se prostĀ› Ā›ilo a Ā›ije podle starých tradic. Ty se hodnĀ› podobají poĀ›adavkĀ›m TálíbĀ›. Ale kolik lidí napĀ™íklad ví, Ā›e Kábul se ješť v padesátých letech dvacátého století pĀ™irovnával k Vídni 18. a 19. století? PĀ™edstavuji si nezniĀ›ené mĀ›sto, obchody, Ā›ivotem pulsující ulice plné barev a vĀ›ruch na trĀ›ištích, pĀ™edstavuji si, Ā›e ješť stojí obĀ™mí Budhové v Bamjánu. A pak, kdyĀ› si pĀ™eĀ›te zvolte jiný Ā›ánr. PĀ™eĀ›te si od autorky jménem Síba Šćakíb knihu V Afghánistánu BĀ›h uĀ› jen pláše - PĀ™íbĀ› Šćírín Gol. A budete plakat, jak se bude odvíjet vyprávĀ›ní anonymní Ā›eny v modré burce. Dostala trochu vzdĀ›lání v ruské škole a na pokraji jednoho uteěneckého tábora sama oslovila novinĀ™ku Síbu, aby jí vyprávĀ›la o svĀ›m Ā›ivotĀ›. O neuvĀ›řitelné síle Ā›eny, která pĀ›šćky putuje od hranice k hranici, pĀ™ekraĀ›uje je a zase se vrací, která mĀ›la sice hodného manĀ›ela, ale díky opiu se o nĀ› nedokázal postarat. MĀ›la i hodného zetĀ›, Tálíba, který zaplatil za to, Ā›e zaĀ›al pochybovat o správnosti své cesty. Je to o Ā›enĀ›, která na podlaze porodila a sama bez penĀ›z a bez možnosti legálnĀ› pracovat vychovala nĀ›kolik dĀ›tí. A nakonec sáhnĀ›te po knize Kábulská škola krásy od Deborah Rodriguezové. Zavede vás do Afghánistánu - spolu se svojí misí nauĀ›it tamní Ā›eny svĀ™emeslu (je kadeĀ™nice), aby se mohly opĀ›t postavit ve zniĀ›ené zemi na vlastní nohy. Autorka má smysl pro humor, pĀ™esto se i z této knihy dozvíte o vĀ›cech, které se kaĀ›dodennĀ› v ulicích a domech Kábulu dĀ›jí a nikdo s nimi nic nenadĀ›lá. Deborah si dokonce kvĀ›li snadnĀ›jšćimu papírování vzala Afghánce, a Ā›koliv to byl svazek dosti netradiĀ›ní, i tak byl pro oba velkou školou a pĀ™ínosem. A na závĀ›r: sami Afghánci o sobĀ› tvrdí, Ā›e rádi pĀ™ehánĀ›jí. Nejedná se o prvoplĀ›í, ale kdyĀ› se sejde skupina AfghánĀ›, ve svĀ›m vyprávĀ›ní vĀ›dy nehoráznĀ› pĀ™ikrášćují a zvelĀ›ují. A také rařbou... :-)) AMINA